

ปัญหามาตรการทางอาญาที่เหมาะสมแก่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำ¹

สุจิตรา นามประดิษฐ์²

จากการศึกษาเกี่ยวกับมาตรการทางอาญาที่เหมาะสมแก่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎี และมาตรการทางอาญาที่เหมาะสมแก่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำ รวมทั้งเพื่อศึกษามาตรการสำหรับเด็กและเยาวชนตามกฎหมายระหว่างประเทศ มาตรการสำหรับเด็กและเยาวชนตามกฎหมายต่างประเทศ และมาตรการสำหรับเด็กและเยาวชนตามกฎหมายของไทย ทำให้ผู้ศึกษาได้รู้ถึงการกำหนดบทลงโทษแก่เด็กและเยาวชนว่ามีมาตั้งแต่สมัยโบราณ โดยที่เด็กหรือเยาวชนที่ถือได้ว่าเป็นผู้อ่อนประสพการณ์ ขาดความรู้สึกลึกซึ้งผิดชอบชั่วดี หากว่าได้กระทำการอันกฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิดก็ยังคงได้รับการลงโทษ ซึ่งโทษที่จะลงแก่เด็กและเยาวชนในสมัยโบราณมีความเข้มงวด โดยอาจลงโทษประหารชีวิตเด็กที่กระทำความผิดได้ แต่ต้องพิสูจน์เจตนาชั่วร้ายโดยปราศจากข้อสงสัย จนกระทั่งในสมัยปัจจุบันแนวคิดการลงโทษให้ได้สัดส่วนกับความผิดที่ได้กระทำและแนวคิดทฤษฎีแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดได้ถูกนำมาใช้ เพื่อให้ผู้กระทำความผิดถูกลงโทษอย่างเหมาะสมและสามารถกลับตนเป็นคนดีคืนสู่สังคมโดยไม่กลับมากระทำความผิดซ้ำอีก โดยมุ่งที่จะปรับปรุง แก้ไข เปลี่ยนพฤติกรรม และยกระดับจิตใจให้สามารถอยู่ร่วมกับคนในสังคมได้อย่างปกติสุข จึงเป็นที่มาของกฎหมายระหว่างประเทศในการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชน ที่กำหนดให้ประเทศที่เป็นภาคีสมาชิกต้องปฏิบัติตามมาตรฐานที่กำหนด จึงทำให้ประเทศภาคีสมาชิกต้องตรากฎหมายภายในประเทศให้สอดคล้องกับมาตรฐานดังกล่าว ซึ่งประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศสมาชิกที่ได้มีการตรากฎหมายซึ่งใช้เป็นกรณีเฉพาะกับเด็กและเยาวชน โดยกฎหมายที่ตราขึ้นมุ่งเน้นการแก้ไขผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนให้กลับคืนสู่สังคม ด้วยเด็กและเยาวชนเหล่านั้นจะเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติสืบไป กระบวนการทางอาญาต่างๆ จึงให้ความสำคัญรองเป็นหลักรว่าการเอาตัวเด็กและเยาวชนมาลงโทษ แต่จากสถานการณ์ในปัจจุบันพบว่ากฎหมายซึ่งใช้เป็นกรณีเฉพาะกับเด็กและเยาวชนในประเทศไทยนั้น ไม่สามารถแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนได้อย่างแท้จริง ซึ่งปรากฏจากจากรายงานสถิติคดี ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ที่พบว่าเด็กและเยาวชนซึ่งถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ที่ได้รับการปล่อยตัวจาก

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหามาตรการทางอาญาที่เหมาะสมแก่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำ โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์รศ. เล้งวิทยา และคณะกรรมการสอบ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรนิติ เทพสุเมธานนท์ และรองศาสตราจารย์เรืองยศ แสนภักดี

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนกลาง) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ศูนย์ฝึกอบรมแล้วกลับมากระทำความผิดซ้ำภายในระยะ 2-3 ปี ที่เพิ่มมากขึ้น ดังนั้นประเทศไทยจึงควรกลับมาทบทวนกฎหมายสำหรับเด็กและเยาวชนเหล่านั้นว่ายังมีความเหมาะสมอยู่หรือไม่

จากการศึกษามาตรการทางอาญาแก่เด็กและเยาวชนในประเทศไทยพบว่าปัญหามาตรการทางอาญาแก่เด็กและเยาวชนแก่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำ เกิดจากกฎหมายยังไม่มี ความเหมาะสมแก่ผู้กระทำความผิดที่ไม่สามารถแก้ไขฟื้นฟูตนเองให้ไม่กลับไปกระทำความผิดอีกได้ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

ประเด็นปัญหาประการแรก ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดโทษแก่เยาวชนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 75 โดยการพิพากษาลงโทษแก่เยาวชนที่กระทำความผิดอาญายังมีลักษณะที่ไม่เหมาะสม เป็นการกำหนดโทษโดยใช้เกณฑ์อายุตามกฎหมายเท่านั้น โดยศาลไม่ต้องดูความร้ายแรงพฤติการณ์ของผู้กระทำความผิดไม่ว่าความผิดนั้นจะเป็นการกระทำความผิดฐานใดหรือมีลักษณะรุนแรงเพียงใด ศาลต้องลดมาตราส่วนโทษที่กำหนดไว้เสมอหากศาลเห็นควรพิพากษาลงโทษ บทบัญญัติมาตราดังกล่าวกำหนดให้ศาลดูเพียงว่าผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลที่อยู่ในช่วงอายุตามที่กฎหมายกำหนดก็ต้องลดโทษให้กึ่งหนึ่ง ดังนั้นจึงทำให้เยาวชนเห็นว่าถึงแม้ได้กระทำความผิดร้ายแรงเพียงใด ก็จะได้ลดโทษจึงทำให้ไม่มีความเกรงกลัวต่อบทบัญญัติของกฎหมาย

ประเด็นปัญหาประการที่สอง คือ ปัญหาการใช้ดุลพินิจในการใช้มาตรการแทนการพิพากษาคดีตามมาตรา 132 แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 ที่ศาลอาจใช้มาตรการแทนการพิพากษาคดีอาญาหลังฟ้องแทนการพิพากษาคดีได้ หากศาลเห็นว่าเด็กและเยาวชนอาจมีแนวโน้มที่จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองไปในทางที่ดีขึ้นได้ และพฤติการณ์ในการกระทำความผิดไม่เป็นภัยร้ายแรง ศาลอาจไม่ต้องมีคำพิพากษาแก่เด็กและเยาวชน หากว่าเด็กและเยาวชนได้ปฏิบัติตามมาตรการแทนการพิพากษาคดีจนครบถ้วน แต่สำหรับกรณีที่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำกว่าสองครั้งขึ้นไปอันถือได้ว่าเป็นการกระทำความผิดติดนิสัย ศาลไม่ควรใช้มาตรการแทนการพิพากษาคดีอาญาดังกล่าวนี้อีก เพราะจะเห็นได้ว่าไม่สามารถแก้ไขพฤติกรรม โดยการใช้มาตรการแทนการพิพากษาคดีอาญาได้ ซึ่งนอกจากจะไม่ทำให้การกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนลดลงแล้ว ยังพบว่าเด็กและเยาวชนหวนกลับมาทำความผิดเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่เจ้าหน้าที่ในกระบวนการดังกล่าวก็มีไม่เพียงพอในการติดตามผลการปฏิบัติตามเงื่อนไข หรือคำสั่งศาลได้อย่างทั่วถึง

ประเด็นปัญหาประการที่สามปัญหาการใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนแทนการลงโทษอาญาหรือวิธีการเพื่อความปลอดภัย ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 142 (1) โดยให้อำนาจศาล “เปลี่ยนโทษจำคุกหรือวิธีการเพื่อความปลอดภัยตามมาตรา 39 (1) แห่งประมวลกฎหมายอาญาเป็นการส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปควบคุมเพื่อฝึกอบรมในสถานที่ที่กำหนด” จะเห็นได้ว่าการใช้ดุลพินิจเปลี่ยนโทษจำคุกไปใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนแทน ทำให้เด็กและเยาวชนเริ่มเรียนรู้ที่จะชั่งน้ำหนักก่อนจะตัดสินใจว่าจะกระทำความผิดซ้ำอีกหรือไม่ หากเด็กหรือเยาวชนที่กระทำความผิดไม่สามารถแก้ไขพฤติกรรมหรือความประพฤติได้ และเรียนรู้โดยอาศัยความบกพร่องของ

กระบวนการยุติธรรม เริ่มรู้จักการเปรียบเทียบการกระทำความผิดโดยเรียนรู้จากการการกระทำครั้งแรกและครั้งต่อมา หากศาลยังคงใช้วิธีการเช่นเดิม จึงรู้จักการเอาตัวรอดจากการถูกลงโทษ ไม่เกิดการยับยั้งชั่งใจในการที่จะกระทำความผิดอีก ซึ่งอาจส่งผลให้เด็กและเยาวชนเห็นว่าการกระทำความผิดไม่ใช่เรื่องที่น่ากลัว ด้วยโทษที่ได้รับ ไม่ได้ทำให้เกิดความกลัวที่จะไม่กล้ากระทำความผิด จึงอาจก่อให้เกิดการกระทำความผิดที่ร้ายแรงขึ้นอีกด้วย

ประเด็นปัญหาประการที่สี่ ปัญหาการใช้ดุลพินิจอย่างกว้างขวางของศาลในรอกการกำหนดโทษหรือกำหนดโทษไว้แต่รอกการลงโทษ กรณีที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดอาญา ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 144 ที่ว่าศาลจะใช้ดุลพินิจรอกการลงโทษหรือรอกการกำหนดโทษแก่เด็กหรือเยาวชนซึ่งเคยรับโทษจำคุกหรือโทษอย่างอื่นตามคำพิพากษามาก่อนแล้วก็ได้ แม้ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นผู้ที่ทำความผิดซ้ำซาก หรือเป็นผู้ที่กระทำความผิดที่ชอบการทำความผิดจนไม่สามารถแก้ไขพฤติกรรมตนเองได้ อันแสดงให้เห็นว่า ศาลยังคงใช้ดุลพินิจรอกการลงโทษที่บัญญัติไว้ในมาตรานี้ได้ แม้เด็กหรือเยาวชนนั้นอาจไม่รู้สำนึกในความผิดจากการให้โอกาสนั้น อันแสดงให้เห็นว่ากระบวนการทางอาญาที่บัญญัติขึ้นไม่ได้ให้คุ้มครองเด็กและเยาวชนอย่างแท้จริง การลงโทษที่ไม่ได้สัดส่วน กลับเป็นเหตุสนับสนุนให้ผู้กระทำความผิดกลับมาทำความผิดเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นการใช้ดุลพินิจอย่างกว้างขวาง ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 144 แก่ผู้ทำความผิดซ้ำซาก หรือเป็นผู้ที่รับโทษจำคุกหรือโทษอย่างอื่นตามคำพิพากษามาก่อนแล้ว โดยที่ไม่มีมาตรการอื่นใดรองรับเพื่อฟื้นฟูพฤติกรรมอย่างเหมาะสม

โดยจากการศึกษากฎหมายต่างประเทศ ได้แก่สาธารณรัฐฝรั่งเศส สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีและประเทศแคนาดา พบว่า

สาธารณรัฐฝรั่งเศส กำหนดให้ไม่ว่ากรณีใดๆ เด็กที่อายุไม่เกิน 13 ปี ไม่ต้องรับโทษทางอาญาแต่จะได้รับการมาตรการป้องกัน ช่วยเหลือ ควบคุมและให้การศึกษามากกว่าการควบคุมเพื่อลงโทษ แต่ถ้าหากเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดซ้ำสองครั้งหรือกว่านั้น จะถูกศาลพิพากษาจำคุกและไม่สามารถอาศัยข้ออ้างในเรื่องความเด็กหรือเยาวชนมา เป็นข้อยกเว้นได้

สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ศาลจะใช้มาตรการการลงโทษจำคุกกับผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กหรือเยาวชน ต่อเมื่อเห็นว่าเด็กหรือเยาวชน มีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดอีกและเห็นว่าการใช้มาตรการควบคุมและมาตรการทางวินัยไม่เพียงพอในการแก้ไขเด็กหรือเยาวชนให้กลับมาเป็นคนดีได้ โดยอาจลงโทษจำคุกอย่างต่ำ 6 เดือน แต่จะจำคุกได้ไม่เกิน 5 ปี หากเป็นการกระทำที่มีความผิดอาญาร้ายแรง โทษจำคุกอย่างสูงจะเพิ่มขึ้นเป็นสูงสุด 10 ปี แต่จะ ต้องมีการให้การศึกษากับเด็กและเยาวชนควบคู่กันไปเสมอ

ประเทศแคนาดา หากเยาวชนได้กระทำความผิดและศาลเห็นว่าการลงโทษโดยวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนไม่เพียงพอ จึงจำเป็นต้องลงโทษทางอาญาเพื่อแก้ไขบำบัดและฟื้นฟูผู้กระทำความผิดนั้น แต่ในการพิจารณาของศาลจะเปิดโอกาสให้อัยการเข้าร่วมในการพิจารณาด้วย และการที่ศาลจะมีคำพิพากษาลงโทษ

ทางอาญาต่อเยาวชนที่กระทำความผิดอาญาร้ายแรงได้นั้น กระบวนการยุติธรรมทางอาญาสำหรับเยาวชนต้องแยกเด็ดขาดจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของผู้ใหญ่

โดยจากการศึกษาค้นคว้ามาตรการทางอาญาแก่เด็กและเยาวชนแก่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำ ผู้ศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะ คือ

1. ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดโทษแก่เยาวชน ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 75 ผู้ศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะ คือ ให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญามาตรา 75 ดังนี้

“ผู้ใดอายุกว่าสิบห้าปีแต่ต่ำกว่าสิบแปดปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ให้ศาลพิจารณาถึงความรู้สึกผิดชอบและสิ่งอื่นทั้งปวงที่เกี่ยวกับผู้นั้นในอันที่จะควรวินิจฉัยว่าสมควรพิพากษาลงโทษผู้นั้นหรือไม่ ถ้าศาลเห็นว่าไม่ควรพิพากษาลงโทษ ก็ให้จัดการตามมาตรา 74 หรือถ้าศาลเห็นว่าควรพิพากษาลงโทษ ก็ให้ลดมาตราส่วนโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดลงกึ่งหนึ่ง

ในกรณีการลดมาตราส่วนโทษตามวรรคแรก เมื่อศาลพิเคราะห์ถึงพฤติการณ์แห่งคดี สภาพแวดล้อมตัวผู้กระทำความผิด ลักษณะแห่งความผิด และรายงานของพนักงานเจ้าหน้าที่แล้วเห็นว่าผู้กระทำความผิดนั้นเคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุก และภายในระยะเวลาสามปีนับแต่พ้นโทษได้กระทำความผิดใดๆ อีก ศาลอาจใช้ดุลพินิจลดมาตราส่วนโทษน้อยกว่าที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่งก็ได้ หากผู้กระทำความผิดนั้นได้กระทำความผิดซ้ำกว่าสองครั้งหรือมากกว่า หรือกระทำความผิดอาญาร้ายแรงศาลอาจพิพากษาลงโทษ โดยไม่ลดมาตราส่วนโทษก็ได้”

2. ปัญหาการใช้ดุลพินิจในการใช้มาตรการแทนการพิพากษาคดี ตามมาตรา 132 แห่งพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2553 ผู้ศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะคือ ให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 132 ดังนี้

“ในกรณีที่ศาลเห็นว่าตามพฤติการณ์แห่งคดียังไม่สมควรจะมีคำพิพากษาหรือบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งจำเลยอาศัยอยู่ด้วยร้องขอ เมื่อศาลสอบถามผู้เสียหายแล้ว ศาลอาจมีคำสั่งให้ปล่อยตัวจำเลยชั่วคราวแล้วมอบตัวจำเลยให้บุคคลดังกล่าวโดยไม่มีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันด้วยก็ได้ โดยกำหนดเงื่อนไข เช่น ให้จำเลยรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติหรือเจ้าพนักงานอื่นหรือบุคคลใดหรือองค์กรด้านเด็ก เข้ารับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู รับคำปรึกษาแนะนำ เข้าร่วมกิจกรรมบำบัดหรือกิจกรรมทางเลือก หรือให้ใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย ภายในระยะเวลาที่ศาลเห็นสมควร แต่ต้องไม่เกินกว่าจำเลยนั้นมีอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์ ในการนี้ศาลมีอำนาจสั่งให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลซึ่งจำเลยอาศัยอยู่ด้วยเข้าร่วมกิจกรรม หรือรับคำปรึกษาแนะนำด้วยก็ได้

ในกรณีศาลเห็นว่าจำเลยไม่สมควรใช้วิธีการตามวรรคหนึ่ง หรือจำเลยที่ได้กระทำความผิดซ้ำสองครั้งหรือมากกว่า หรือที่กระทำความผิดอาญาร้ายแรงเป็นอาจिनให้ศาลส่งตัวจำเลยไปยังสถานพินิจหรือสถานที่อื่นที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายและตามที่ศาลเห็นสมควรที่ยินยอมรับจำเลยไว้ดูแลชั่วคราวหรือจะให้ใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนไปพลางก่อนก็ได้ แต่ต้องไม่เกินกว่าจำเลยนั้นมีอายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์ ”

3.ปัญหาการใช้ดุลพินิจเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นการใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 142 ผู้ศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะคือ ให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยให้เพิ่มข้อความในมาตรา 142 โดยให้เพิ่มอนุมาตราอีก 1 อนุมาตรา เป็น 142 (3) ดังนี้

“ หากศาลได้เคยใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนแทนการลงโทษอาญาหรือวิธีการเพื่อความปลอดภัย ตาม (1) (2) มาแล้ว กรณีดังกล่าวไม่นำวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนแทนการลงโทษอาญาหรือวิธีการเพื่อความปลอดภัย มาใช้กับผู้กระทำความผิดที่กลับมากระทำความผิดซ้ำกว่าสองครั้งหรือความผิดอาญาร้ายแรงนั้นอีก โดยให้ศาลระบุในคำพิพากษาให้ส่งตัวไปจำคุกไว้ในเรือนจำตามเวลาที่ศาลกำหนด”

4.ปัญหาการใช้ดุลพินิจอย่างกว้างขวางของศาลในรอกการลงโทษกรณีที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดอาญา ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 144 ผู้ศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะ คือ เห็นควรนำหลักเกณฑ์เฝ้าระวังภายหลังพ้นโทษอันเป็นมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ ตามพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. 2565 มาบัญญัติเพิ่มเติมในพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 โดยให้เพิ่มโดยให้เพิ่ม มาตรา 144/1 ดังนี้

“เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเด็กหรือเยาวชนซึ่งเคยรับโทษจำคุกหรือโทษอย่างอื่นตามคำพิพากษามาก่อนแล้ว จะกระทำความผิดซ้ำภายในระยะเวลาการกำหนดโทษหรือกำหนดโทษไว้แต่รอกการลงโทษตาม มาตรา 144 ศาลอาจมีคำสั่งกำหนดมาตรการเฝ้าระวังเด็กหรือเยาวชนโดยกำหนด มาตรการเดียวหรือหลาย มาตรการตามควรแก่กรณีก็ได้

มาตรการเฝ้าระวังภายในระยะเวลาการกำหนดโทษหรือกำหนดโทษ ได้แก่

- (1) ห้ามเข้าใกล้ผู้เสียหายจากการกระทำความผิด
- (2) ห้ามทำกิจกรรมที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิด
- (3) ห้ามเข้าเขตกำหนด
- (4) ห้ามก่อให้เกิดอันตรายต่อละแวกชุมชนที่ตนพักอาศัย
- (5) ให้พักอาศัยในสถานที่ที่กำหนด
- (6) ให้มารายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติหรือได้รับการเยี่ยมจากพนักงานคุมประพฤติ

หรือ

(7) ให้เข้ารับการบำบัดฟื้นฟูแก้ไขหรือเข้าร่วมกิจกรรมตามที่ศาลหรือพนักงานคุมประพฤติ กำหนด

ศาลอาจกำหนดระยะเวลาการเฝ้าระวังในแต่ละมาตรการตามที่เห็นสมควรเป็นเวลาไม่เกิน หนึ่งปี แต่ต้องไม่เกินกว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นมีอายุครบยี่สิบสี่ปีบริบูรณ์

การมีคำสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลคำนึงถึงพฤติการณ์แห่งความรุนแรงของคดี สาเหตุแห่งการกระทำความผิด ประวัติการกระทำความผิด ภาวะแห่งจิตนิสัย และลักษณะส่วนตัวอื่นของเด็กหรือเยาวชนผู้กระทำความผิด ความปลอดภัยของผู้เสียหายและสังคม โอกาสในการกระทำความผิดซ้ำ การแก้ไขฟื้นฟูผู้เด็กหรือเยาวชนและความได้สัดส่วนของการใช้มาตรการที่ต้องกระทบสิทธิเสรีภาพของเด็กหรือเยาวชนด้วย”

เอกสารอ้างอิง

- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. กฎแห่งกรุงปักกิ่ง (The Beijing Rules) ,2565
- ธานี วรภัทร์. กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษจำคุก. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน ,2553.
- สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็กและเยาวชนผู้ด้อยโอกาสและผู้สูงอายุ. อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (The Convention on the Right of the Child)และพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Optional Protocol to the Convention on the Right of the Child). กรุงเทพฯ : สำนักส่งเสริมและพิทักษ์เด็ก, 2555.
- อโนทัย ศรีดาวเรือง. “การคุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอาญา: ศึกษากรณีอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวในการโอนคดีตามมาตรา 97 วรรคสอง.” วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต ,มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์,2557.